

VALKJÄRVEN PITÄJÄSEURA RY 50 VUOTTA
– tuokiokuvia Valkjärvi –juhlassa 28.6.2009 Keuruulla

Valkjärven Pitäjäseuran synty ja hallinto

Valkjärven pitäjäseuran perustamiskirjan mukaan seura on perustettu Keuruulla 27.6.1959.

Seuran sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoitus oli olla entisen Valkjärven kunnan alueella asuneiden keskinäisenä yhdyssiteenä, koota ja tallettaa Valkjärven historiaan liittyviä kulttuuriarvoja ja muuten vaalia kotiseudun muistoja ja perinteitä.

Valkjärven pitäjäseura - nimisen yhdistyksen perustamis-
kirja sääntöineen.

Me allekirjoittaneet perustamme täten Valkjärven
pitäjäseura - nimisen yhdistyksen ja ilmoitamme liittyvämme
sen jäseniksi sekä hyväksyvämme sille seuraavat säännöt:

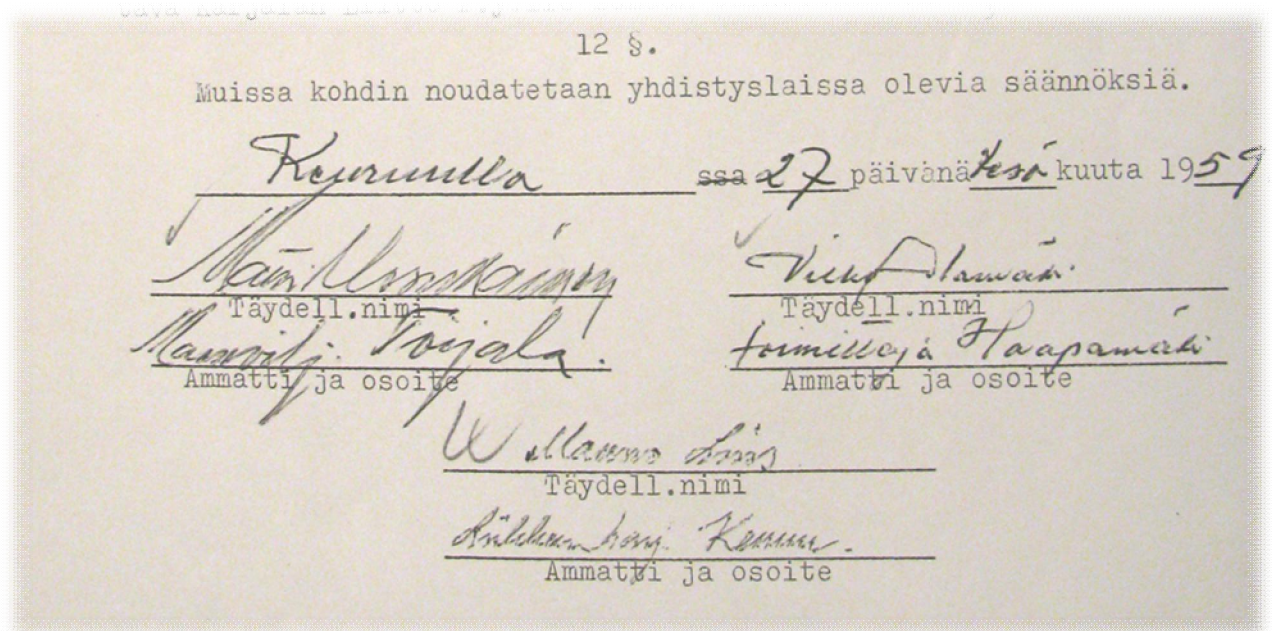
Valkjärve :n pitäjäseura r.y:n säännöt.

1 §.

Yhdistyksen nimi on Valkjärven :n pitäjäseura r.y.
ja sen kotipaikka Keuruu :n kunta/kaupunki/kauppala.

2 §.

Yhdistyksen tarkoituksena on olla entisen Valkjärven :n
kunnan alueella asuneiden keskinäisenä yhdyssiteenä koota ja tallettaa
Valkjärve :n historiaan liittyviä kulttuuriarvoja ja muu-
ten vaalia kotiseudun muistoja ja perinteitä. Yhdistys kuuluu jäsenenä
Kerjälän Liitto r.y:hyn.

Perustamisasiakirjan ovat allekirjoittaneet Matti Uosukainen Toijalasta, Vilho Alamäki Haapamäeltä ja Mauno Lius Keuruulta.

Yhdistyksen ensimmäiseen hallitukseen nimettiin Keuruun Kansallispiirissä pidetyssä kokouksessa seuraavat henkilöt:

Toimittaja Vilho Alamäki, Haapamäki
Tilallinen Antti Airevuori, Koskenpää
Maanviljelijä Pentti Damskäg, Jämsä
Maanviljelijä Oiva Hännikäinen, Kuhmoinen
Maanviljelijä Into Karhu, Iitti
herastuomari Mikko Karjalainen, Jämsä
parturi Mikko Kasari, Somero
metsätyönjohtaja Tauno Korttalo, Jämsänkoski
tilallisen poika Reino Kymäläinen, Vilppula
kansankoulunopettaja Maunu Marila, Mäntsälä
rouva Ester Mäkitalo, Helsinki
maanviljelijä Viktor Nirkkonen, Korpilahti
talollinen Tuomas Rautiainen, Keuruu
maanviljelijä Hannes Ryyppö, Juupajoki
tilallinen Sylvester Ryyppö, Kuorevesi
maanviljelijä Aimo Seistola, Mänttä
liikemies Matti Uosukainen, Akaa
toiminnanjohtaja Veikko Äikäs, Tampere

Pitkääaikaisia hallituksen jäseniä olivat ainakin Oiva Hännikäinen, Into Karhu, Mikko Karjalainen ja Sylvester Ryyppö.

Valkjärven Pitäjätseuran puheenjohtajina ovat toimineet:
pitäjäneuvos Matti Uosukainen 1959 – 1986
eversti Pertti Seppänen 1986-1991
agrologi Hannu Iivonen 1991-

Pitäjäseuran alaisuudessa on toiminut myös kerhoja: Pääkaupunkiseutu, Keuruu, Hämeenlinna, Lahti, Kymenlaakso, Jämsä, joista Pääkaupunkiseudun Valkjärveläiset on rekisteröitynyt yhdistys ja Lahdessa toimii edelleen aktiivinen kerho.

Pitäjäseuran (miesvaltainen) hallitus 1969

Alkujaan hallitus on ollut miesvaltainen, mutta viidessäkymmenessä vuodessa naisten määrä on seitsenkertaistunut ja v. 2008 (myös 2009) hallitus on seuraava:

Hannu Iivonen, Jämsä, puheenjohtaja
Jouko Sihvo, Tampere, varapuheenjohtaja
Riitta Vanhanen, Keuruu, sihteeri
Veijo Laihanen, Vilppula, rahastonhoitaja
Kaisu Huitu, Orivesi
Heino Iivonen, Korkeakoski
Annikki Kallio, Halli

Asko Karjalainen, Kausala
Kari Korpela, Helsinki
Matti Kymäläinen, Hollola
Irma Lankinen, Jämsä
Varpu Lankinen, Haavisto
Jukka Martikainen, Keuruu
Jussi Nirkkonen, Jyväskylä
Marja-Liisa Pessinen, Helsinki
Satu Salmela, Vääksy
Jorma Sojakka, Virrat
Esko Turkki, Jämsä

Viime vuosina hallituksen kokouksiin on kutsuttu myös kunniajäsenet, joita nykyisin ovat Elvi Kutvonen, Onni Holttinen ja Kauko Sipponen sekä Valkjärvi-Säätiön, Lahden Valkjärvikerhon, Nousealan ja Nurmijärven kyläkerhojen sekä Kopran, Sipposen ja Uosukaisen sukuseurojen edustajat.

Pitäjäseurassa on jäseniä noin 300, jäsenmaksu on ollut vuosia vain kaksi euroa. Hallitus on kokoontunut 2-3 kertaa vuodessa ja seuran talous on vakaa.

Valkjärvi –juhlat

Ensimmäiset Valkjärvi-juhlat pidettiin Jämsässä 1948 ja seuraavana vuonna oli Keuruun vuoro.

URHEILUTARPEITA, m.m. verryttelyhousuja, on myös saatavana.

KANSANHO Oy. Keuruu. Puh. 215.

VALKJÄRVI-JUHLAT

pidetään Keuruulla 9—10. 7. 49

monipuolisella arvokkaalla ohjelmalla. Puhujina m.m. rovasti Heinikainen ja Kalliala, kirkkoherra Liesmaa, kansaned. J. Pusa, kirjailija Unto Seppänen. Juhlaruno kirj. Einari Vuorelalta.

Juhlatoimikunta.

LAHJAT NOUSEVAT ARVOSSAAN MONINKERTAISIKSI,

JÄ
Pul

14
16
17
18
18

Valosäätiö, nykyinen Valkjärvi-Säätiö, vastasi 12 kertaa juhlien toteuttamisesta. Tämän jälkeen Valkjärven Pitäjäseura on yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa huolehtinut juhlan järjestämisestä. Keuruulla juhlat on pidetty säännöllisesti 10 vuoden välein.

Irttonumero 15:—

XII
Valkjärvi-juhlat
Keuruulla 27-28. 6. 1959

LAUANTAINA 27. 6.

Klo 14,00 Avajaisjuhla ja urheilukilpailut
Keuruun urheilukentällä karjalaisille urheilijoille. Lajit: 100 m, 800 m, 3000 m, naisten 100 m, kuula ja korkeus sekä sijoituskuntien väl. ruotsalaisviesti ja köydenveto (5-mieh. joukk.)

Klo 16,00 Juhlakokous Kansallispiirtissä. Keskustellaan ja päätetään Valkjärven pitäjäseuran perustamisesta.

Klo 18,00 Iltahartaus vanhassa kirkossa. Puhujina lääninrov. O. Ripatti ja ent. Valkjärven papit. Loppusanat past. J. Mannila.

Klo 20,00 Iltajuhla Kansallispiirtissä. Puhujana kunnallisneuvos E. Luukka. Näytelmä "Muistojen voimalla", esitt. Keuruun Karjalaiset.

SUNNUNTANA 28. 6.

Klo 9,30 Juhlajumalanpalvelus uudessa kirkossa. Juhlasaarna rov. A. Liesmaa. Rippisaarna rov. O. Hulkkonen.
Käynti sankarihaudoilla välittömästi jumalanpalveluksen jälkeen. Puhe past. J. Sihvo.

Klo 15,00 Päiväjuhla urheilukentällä (sateen sattuessa Kansallispiirtissä). Keuruun kunnan tervehdys, kunnanjoht. T. Puro. Juhlapuhujana kansanedustaja Veikko Vennamo. Loppusanat rov. A. Liesmaa.
Ennakkoilm. majoituksesta kers. V. Holttiselle, puh. Keuruu 73.

JUHLATOIMIKUNTA

Vuonna 1959 Keuruulla juhlan kulku oli seuraava: lauantaina avajaiset urheilukentällä, urheilukilpailut, juhlakokous, jossa perustettiin pitäjäseura, iltahartaus, iltajuhla kansallispiirtillä, sunnuntaina juhlajumalanpalvelus; saarna Valkjärven viimeinen rovasti Arvo Liesmaa, käynti sankarihaudoilla; puhe pastori Jouko Sihvo (nykyisen hallituksen varapuheenjohtaja) ja päiväjuhla, missä juhlapuhujana oli kansanedustaja Veikko Vennamo. Väkeä näissä juhlissa oli yli 2000. Keuruun Karjalaseuran rahastonhoitaja Meeri Karhu on kertonut, että juhlan tuotto oli ylen runsas ja rahojen yösäilytys hänen katutason yksiössään suorastaan jännitti.

Valkjärvijuhlan yleisöä Keuruulla 1959

Juhlapuhuja Veikko Vennamo Keuruulla 1959

Juhlia on pyritty järjestämään vuorotellen pääasiallisesti ns. sijoituspitäjissä: Jämsässä, Orivedellä, Korpilahdella, Virroilla, Juupajoella, Vilppulassa, Kuhmoisissa,

Perheniemessä jne. Vuoteen 2002 saakka juhlat olivat kaksipäiväiset ja lauantai-iltaisin tanssittiin ja haastettiin. Mainittakoon, että vuonna 1962 Orivedellä juhlaan osallistui myös tasavallan presidentti.

Vuosina 2000 ja 2005 juhlat pidettiin Valkjärvellä nykyisessä Mitsurinskojessa ja osallistujia oli 700-800 henkeä. Näiden juhlien järjestäminen on ollut paitsi matkanjärjestäjälle myös Pitäjaseuralle melkoinen koetus, mutta Valkjärvellä vastaanotto on ollut hyvä ja juhlatmatkat ovat olleet mieleenpainuvia.

Juhlaväkeä kirkonmäellä v. 2000

Valkjärveläistä kulttuuria

Mitä siirrämme seuraaville polville, mistä Valkjärvi muistetaan!

Pitäjäviiri, lippu ja vaakuna

-- Vuonna 1961 valmistunut pitäjäviiri esittää Valkjärven neljättä vapaussodassa tuhoutunutta kirkkoa .

-- Lippu on vuodelta 1967, siinä on pitäjäviirin väreissä sama kirkon kuva ja teksti Valkjärvi ja vasemmassa yläkulmassa Karjalan vaakuna

-- Valtter Pekin v. 1986 suunnittelema Valkjärven vaakuna: lähtökohtina Valkjärven lähihistoria, luonto ja elinkeinot. Musta väri kuvaa lahjoitusmaatalonpoikien raskasta orjuutta, hopeahirsi kirkasvetisiä järviä, reen jalakset maataloutta ja ajokaluja tekoa sekä punainen sodan aikaa ja poltettuja kyliä

Kansallispuku

-- Vuonna 1977 Pitäjässeuran vuosikokouksessa Perheniemessä nimettiin toimikunta Helena Moilanen Iitistä, Aino Suikki Jämsästä ja Mirjam Mäkinen Juupajoelta toteuttamaan naisten kansallispukua. Kesä- ja talvipuku esiteltiin yleisölle Korpilahden juhlilla 1978. Tämä Valkjärven äyrämöispuku on todellinen näyttö esiäitien käsityötaidoista.

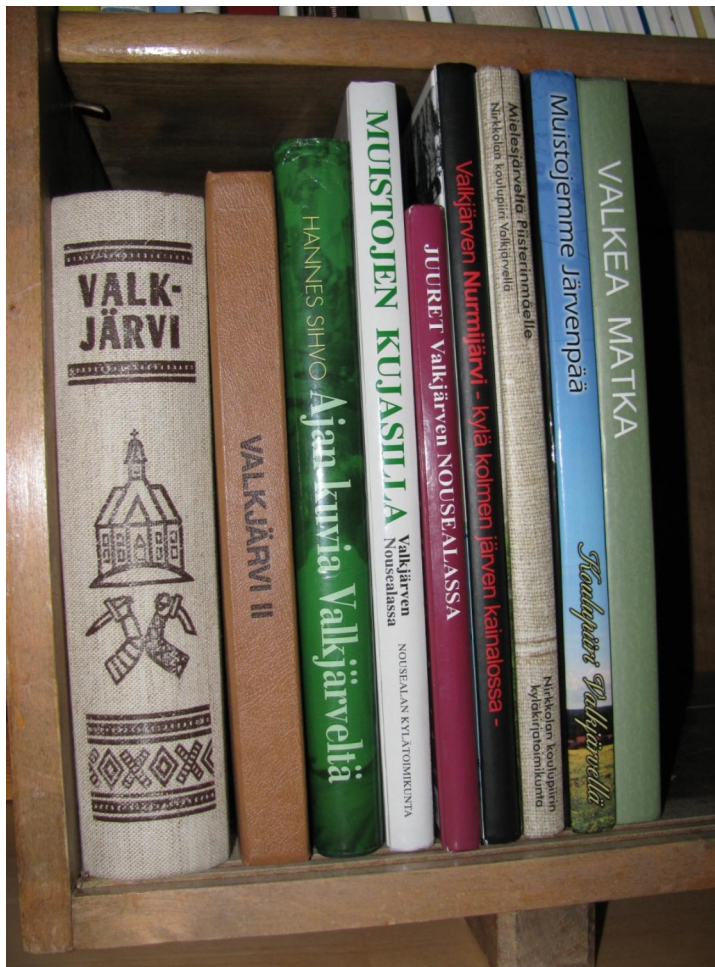

Aino Suikki ja Helena Hämäläinen esittelivät juuri valmistuneita Valkjärven kansallispukuja v 1978 Korpilahden juhlilla

Kirjat ja muut tallenteet

Pitäjäkirjamme ”Valkjärvi – Pitäjä kohtaloitten kannaksella” sai alkunsa Valkjärven Nuorisoseuran vuosikokouksessa Perheniemessä 1946. Päävastuun kirjasta kantoivat kenraalimajuri Jussi Sihvo, kirjailija Unto Seppänen ja maanviljelijä Ville Sihvo.. Historiatoimikunnan työtä tuettiin mm. Jämsän ja Keuruun Valkjärvi –juhlien tuotolla ja kirja ilmestyi v. 1953.

Vuonna 1985 julkaistiin Pitäjäseuran toimesta ”Valkjärvi II Pitäjä kohtaloitten Kannaksella. Kylä kylältä, talo talolta” . Kirjassa on esitelty pitäjän kylät, asukkaat ja talot sijainteineen vuonna 1939. Tämä kirja oli Pitäjäseuralle taloudellisesti haastava. Mainittakoon tässä yhteydessä, että Valkjärvi-Säätiön toimesta Hannes Sihvon toimittamana ilmestyi v.1992 teos ”Ajan kuvia Valkjärveltä”. Kyläkirjatoimikunnat ovat ahkeroineet kylä-/koulupiirikirjoja Nousealasta, Nurmijärveltä, Järvenpäästä, Nirkkolasta ja Valkeamatkasta. Uusin tulokas Uosukkalan koulupiiriin kirja ilmestyy loppukesästä 2009. Lisäksi on muutama dvd, mm valkeamatkalaisten julkaisema Kuvallinen matka Valkjärvelle ja Valkeamatka-Lankilan kylään ja yksityisiä julkaisuja. Valkjärveläinen sananparsi toteaa, että ”sukkuuse se on suopetäjäkii” ja ken juuristaan kiinnostuu, kannattaa tähän materiaaliin tutustua.

”Sukkuuse se on suopetäjäkii...”

Pitäjäseuran toimesta on parin viime vuoden aikana kerätty tietoa Mitsurinskojen suomenaikaisista rakennuksista. Jäljellä lieenee enää reilu parikymmentä rakennusta, joiden kuvia ja tietoja tullaan myöhemmin julkaisemaan Valkjärven nettisivuilla

Nettiaika ja yhteistyö Pitäjäseuran, Säätiön, sukuseurojen ja kyläkerhojen kesken olisi haaste ja mahdollisuus tallentaa vielä esim. murretta, kertomuksia ja erilaisia karttoja jälkipolville.

Ajokaluja

Valkjärveläiset tunnettiin Kannaksella erilaisten kärrien ja rekien taitavina valmistajina. Vilho Koirasen ja Matti Uosukaisen suunnittelema ajokalufilmi kertoo syksyllä 1964 Jämsässä Auvilan kartanon tuvassa tallennetun ajokaluksen teon ” Näi tekkiit valkjärvöiset ajopelilöi”. Mestareina filmissä olivat mm. Herman Äikäs, Ludvig Mäkeläinen, Aarne Koiranen, Robert Damskäg, Antti Liski ja Matti Ryypö.

Elokuvan ”Näin tekkiit valkjärvöiset ajopelilöi” videotallenne

Valkjärvi- juhlien yhteydessä v. 1969 luovutettiin Keurusselän seuralle ajokaluja, joita säilytetään Keuruun Kotiseutumuseossa.

Ajokaluja luovutetaan Keurusselän Seuralle 1969, ohjaksissa Leo Lius, pitäjäseuran pj Matti Uosukainen keskellä vaaleassa puvussa

Pitäjäseuran omistamia ajokaluja on ollut Jämsän Karjalatalon yhteydessä Valkjärvimuseossa. Kun Karjalatalo myytiin, siirrettiin kalustoa pitäjäseuran pj. Hannu Iivosen navetanvintille ja sieltä edelleen vuonna 2003 Irma ja Seppo Lankisen entisen navetan ylisille, mihin Lankiset perustivat ajokalumuseon. Tähän museoon voi kesäisin sovitusti tutustua. Oletko käynyt? (katso tarkemmin Ajokalumuseo-sivuilta)

Saahka Ajokalumuseossa Jämsässä

Yhteydet Valkjärvelle eli Mitsurinskojeen.

Karjalaisten yhteydenpito entiselle kotiseudulle muuttui oleellisesti 1990-luvulla, kun matkoista tuli suunniteltuja ja luvallisia kesämatkoja. Jo 1950-luvulta ”vanhat miehet” olivat käyneet kotipaikoilla. Näihin matkoihin oli liittynyt jännitystä ja Rautuunkin oli joskus päädytty.

Kotiseutumatkaajille Valkjärven kirkonmäki on tärkeä kohde. Vuonna 1993 Keijo Liski ja Viljo Laihanen allekirjoittivat paikallisjohtaja Sergei Gusevin kanssa sopimuksen Valkjärven kirkon alueen rauhoittamisesta. Seuraavana vuonna Valkjärvi-Säätiön toimesta kirkonmäelle pystytettiin kirkon muistomerkki ja kellotapulimäelle, mihin saatiin tarvikkeita silloiselta Vierumäen Sahalta. Tästä alkaen on Valkjärven kirkon kello kutsunut matkaajia kirkonmäelle. Pitäjäseura vastasi kellotapulijuhlan järjestämisestä matkoineen ja paikalla olikin runsas yleisö. Vuonna 1999 kirkkomaata aidattiin avustuksen turvin. Sankarihautausmaan suojeleminen - valtioiden väliseen sopimukseen perustuen - on Pitäjäseuralle edelleen tärkeä haaste.

Valkjärven sankarihauta-alueen suojeleminen on pitäjäseuralle haaste. Kuvassa muistohetki Valkjärvi-juhlilla 2005. Muistomerkin on suunnitellut ja tehnyt mitsurinskojelainen Viktor Degtrajev.

Pitäjäseura on suunnitellut, että Valkjärvi -juhlat pidetään viiden vuoden välein Valkjärvellä. Toivommekin, että yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa voimme toteuttaa seuraavat juhlat Valkjärvellä v 2010.

Riitta Vanhanen
Valkjärven Pitäjäseuran sihteeri

Tekninen avustaja Pekka Vanhanen